

DEMOKRAT

Glas demokrata sjeverne Dalmacije.

God. 2.

Šibenik, 10. marta 1922.

Br. 9.

Jedinstven narod - jedinstvena država.

Već smo jednoč odlučno naglasili da u pitanju našeg državnog i narodnog jedinstva niti trpimo niti želimo kompromisa a najmanje takovih, koji bi davali pojedinim dijelevima države neke osobite položaje i iznimke.

Povijest nas uči da takovi osebiti položaji u državi nijesu nikada ili barem vrlo teško doveli do slijevanja u jedinstvenost, već naprotiv su ojačali i prijetili državi rascijepom ili sve to većim separatizmom, koji je postepeno dovadao do rasula ili do nemira i trzavica sa centralnom vladom.

Osobite antonomije ili separatizmi u državi stvaraju u odnosnim pojedinim državnim područjima putem autonomnog zakonodavstva i upravnih, socijalnih i ekonomskih uredaba svoj posebni život i običaje. Ovi se ukorijenjuju u duši naroda, stvaraju posebni ambijent i osobite interese i društvene odnošaje, tako da se kroz dugi niz godina nehotično ili hotimice separatizam sve to više učvršćuje mješte da slabi. S temelja je s toga pogrešno mišljenje po kojem bi se naš jedinstveni narod postepeno i lagano ujedinjavao iz separatizama i autonomija u jednu jedinstvenu državu te da bi se faktično ujedinjenje moralo prepustiti samo vremenu i narodnoj svijesti.

Narodna svijest iskazala se aktom narodnog ujedinjenja od 1. decembra 1918. pa i danas ogromna većina našeg naroda pristaje na narodno ujedinjenje od Soluna do Soče. Kroz ovo tri i pol godine, od proklamacije ujedinjenja do danas, nije se pošlo mnogo dalje već živimo u potpunom zastoju nalazeći na hiljadu prepreka. Živimo još u odjecima jedne kukavne prošlosti.

Hrvatska, Slavonija, (Slovenija i Dalmacija, Bosna i Hercegovina, Srbija, Makedonija, Crnagora te Međumurje, Banat i Vojvodina, sve ove sedam naših područja, od kojih sastoji država S. H. S. živjela su i kroz vijekova svojim posebnim državnim životom, imala su gotovo svoju vlastitu povijest i zakonodavstvo. Oni koji su s nama vladali, Turčin, Njemac i Madžar, ogradili su bili sva ova područja kinezkim zidovima, dapače su nastojali da i kulturom ove ograde što čvršćim učine. Ovaj život našeg naroda u pojedinim krajevima sve nas je više međusobno otuđivao tako da je trebalo doista znatnog napora da se u narodu uzmeže uzdržati ideja o jedinstvu, koju su vlastodržci smatrali veleizdajom i pobijali je u školi u vojsci, u uredu, u crkvi i svakom mogućem prilikom svim mogućim sredstvima.

Oslobođenjem izgledalo je da su te ograde, protiv kojih je baš Dr. Drinković izlagao i svoj život, sasvim poništene, ali čim se je prešlo na praktičnu primjenu, na sam život, osjetili smo da su te ograde još tu i ako silom novih prilika znatno oslabljene. Ono što su naši ugnjetavači umjetno i promišljeno stvarali, izbija ponovno na površinu. Razlike života, gospodarskih i državnih uredaba izglađuju se teškom mukom i velikim naporom pa i ako izjednačivanje ide i mora da ide, reakciju koja se pri tom nailazi, smatramo shvatljivom. kod onih, kod kojih narodna svijest nije tako jaka da može predočiti kampanilizam i osjećaj pripadnosti pojedinom kraju ili plemenu, razvitak kojeg osjećaja je Beču i Pešti osobito stao na sreću.

Kad dakle vidimo kolike su prepreke narodnom uje-

dinjenju navedene činjenice, apsurdno je tražiti od nas bilo koji kompromis, po kojem bi mogli pristati na stvaranje ili odobravanje iznimaka u državi, jer mi znamo do što iste vode. Mi ne možemo pristati na stvaranje autonomija u državi pod pretpostavkom da će se jedinstvenost vremenom i razvojem prilika oživotvoriti kad vidimo na temelju krutog iskustva da se tim postizava baš ono protivno, proti čemu se danas borimo.

I kad bi ta pretpostavka odgovarala, jednom kad smo danas u stanju i u radu da jedinstvenost države stvorimo, ići dugim i trnovitim putem, znači ništa drugo do li, da se primjerom izrazimo, mješto ravnim uputiti se drugim zaobilaznim putem odnosno produljivati borbu za narodno i državno jedinstvo, kakovo želimo i hoćemo, u nadogled i državnom središtu, toliko danas nužnom, nikad kraja.

U našem dakle načelnom stanovištu mi demokratismo odlučno nepopustljivi, jer u pitanju jedinstvenosti države i naroda ne možemo ništa da ustupamo ili popuštamo. Kompromisi su isključeni.

I baš s toga graja i vika na nas sa svakih strana, klevetanja i podlih osuda na koše, u čemu se naravno odlikuju plemenski šoviniste s jedne i druge strane, koji u nama naziru svoje pravedušmane.

U ovoj našoj borbi mi ne ćemo smalaksati, mi moramo pobijediti, jer ideja, oko koje se okupljamo i za koje se zalagamo, je sveta i posvećena, ona je velika, iznad pojedinačkih, regijonalnih i plemenskih interesa i zadjevica i uprav s toga ljudi, koji ne znadu za samoprijegor i žrtvovanje svojih interesa jednom višem idealu, napadaju nas i ruše, jer smo im na putu i glavna, gotovo jedina zapreka oživotvorenju njihovih interesa i ličnih ambicija.

Naša valuta.

Svojom destruktivnom silom osim drugih zaia izazvao je rat i opći val skupoće, koja poput kuge nemilo hara, zahvaćajući sve šire i šire dimenzije. Mi ćemo se ovom zgodom osvrnuti specijalno na naše valutne prilike odnosno neprilike kao i na skupoću, koja kod nas prelazi u apsurd, budući da su mnogi artikli osobito životne namirnice, što ih mi kao suvišak izvozimo, kudikamo skuplje kod nas nego li u onim državama, koje su u zadovoljavanju svojih potreba tim artiklima na nas upućene.

Predaleko bi nas odvelo nabranje općih i vulgarnih razloga naše skupoće kao: poreze, visoke carine, tarife i drugo; ili isticanje psiholoških momenata kao što su: pohlepa za brzim i lakim dohotkom, naglim obogaćivanjem, nesolidnost naših privrednih krugova. Mi ćemo se ovde držati u glavnom nacionalno - ekonomske strane problema, naime, istaknut ćemo uzroke pada naše valute, njezin utecaj na skupoću i načine za njezinu sanaciju.

Glavni faktori, koji su bili i bivaju od sudbonosnog utecaja za pad naše valute, jesu ovi:

a) opća ekonomska situacija naše zemlje; b) trg. plaćevna bilansa; c) inflacija novih novčanica; d) politički unutrašnji i vanjski položaj.

Pasivnost naše trg. plaćevne bilanse je uvek kostantna, ali naročito se ona oseća sada, kad su usahnule prištednje dolara od naših iseljenika i to zbog krize rada i besposlice, koja u posljednje vreme vlada u Americi. Premda su iseljenici pred neko vreme tako reći poplavlivali našu državu dolarima, ipak naši „reformatori valute“ nijesu znali da dolare upotrebe za stabilizaciju i sanaciju kursa naše valute, nego su

većim delom puštali slobodne ruke raznim „agentima“, da se obogaćuju na štetu celokupnoga naroda.

Drugi isto tako važni momenat, koji ruši vrednost naše valute, jest nesrećna inflacija, neprestano štampanje novih novčanica. Tako god. 1920. u septembru bilo je u opticaju 2814 milijona dinara, a god. 1921. već 3841 milijon; i dok je država god. 1920. dugovala Narodnoj Banci 2690 milijona dinara, god. 1921. (do 22. srpnja) dug već iznosi 4072 milijona. Iz toga se razabira, da je država u razdoblju od 10 meseci posudila od Narodne Banke 1282 milijona dinara! Naravno, a i ekonomski je opravdano, da s tako velikim brojem novčanica u opticaju naša valuta mora da ima padajuću tendenciju.

Treći uzrok padu naše valute jest politička situacija, koja je kod nas dotle dovela, da smo izgubili sav kredit od inozemstva, što je uvelike oslabilo našu valutu.

To su tri glavna uzroka padu našega novca. Osim tih ima, dakako, i drugih kao n. pr. naša izvozna carina, kojom su se postigle jedino finansijske mjere, naime, krpanje državne blagajne. Iza nje dolaze naše revne banke, koje drže u svojim rukama žilu kucavicu naše industrije, smatrajući je pukim objektom za eksploataciju i zadovoljavanje svojih ličnih interesa. Pa onda ona blažena spekulacija, slobodno trgovanje devizama; nadalje, državne nabavke na strani (potrebe za vojsku i saobraćaj), koje se plaćaju u stranoj valuti, smanjena produkcija, oduzimanje onih 20% pri zameni krune i razmer 1:4! I tako bi mogli sve redom naznati mnogo toga, što je uvelike oslabilo vrednost naše valute.

Eto, oertali smo u glavnim potezima uzroke pada naše valute, a da glavni uzrok naše skupoće leži u niskom njezinom tečaju, razumljivo je i svakome laiku, jer u zemljama, koje imaju viška, cene pojedinim artiklima ne ustanovljuje direktno producent, nego eksporter, a on se ravna prema svetskim cenama i prema kursu domaće valute. Producent može uto-

liko utecati na razvitak cena, ako smanji produkciju. Isto je tako i s robom, koju uvažamo. Importiramo li potrebne artikle, kad je naša valuta bolja, to su nam oni mnogo jeftiniji nego li onda, kad je ona loša.

Merâ za suzbijanje skupoće ima više. Spomenut ćemo ovdje samo glavnije. Prva bi bila, da država sama preuzme opskrbu pučanstva najnužnijim životnim namirnicama, a da diferenciju između kupovne i prodajne cene padne na njezin teret. Ali tu je meru gotovo nemoguće primeniti u našoj državi, jer mi imamo i onako golemih poteškoća da državni proračun dovedemo u ravnotežu.

Jedna radikalna mera protiv skupoće, koja se može upotrebiti protiv skupoće, koja se može upotrebiti u zemljama, što imaju znatan višak produkata za izvoz, bila bi apsolutna zabrana izvoza. Taj višak, koji radi zabrane ostaje u dotičnoj zemlji, obara konstantno cene. Ali tu se meru ne može s ekonomskog gledišta nikako preporučiti, jer se njome ne uklanjaju uzroci skupoće već samo posledice. Time ne bi pale cene svim artiklima, a bilo bi neopravdano, a i ne može se prinuditi seljački stalež, da svoje produkte prodaje jeftinije, ako u isto vreme ne padnu i cene onim artiklima, koji su njemu potrebni. Kad bi se ipak htela uvesti ova mera spala bi produkcija, a od kakvih je to posledica za ekonomski život jedne zemlje suvišno je istaknuti.

Jedino i najbolje, dakle, sredstvo za suzbijanje skupoće jest sanacija naše valute. Razume se, da se kurs njezin ne će sam od sebe popraviti, već treba zadovoljiti neke uvete, koje ćemo sad navesti.

Pre svega, trg. plaćevna bilansa treba da bude aktivna. Ako jedna država ima više da primi od ostalih država nego li njima da izda, tad će za njezinom valutom nastati potraživanje, što uvelike deluje na porast kursa njenoga novca. U ovom je slučaju potrebna što veća produkcija.

Nadalje, državni prihodi ne smiju biti manji od državnih

rashoda. Osim toga treba da država prestane sa zajmovima kod Narodne Banke i s time skopčanim opticajem novih novčanica. Kako će država dovesti u sklad svoje finansijske predmet je socijalne politike.

Sve, što nam nije od preke potrebe, trebalo bi eksportirati, a izvozu carinu preinačiti te ukoliko je ona zapreka slobodnom izvozu ublažiti je. Uopće, sve carine do kojih država ne crpe osobitu korist, a koje smetaju izvozu, valjalo bi potpuno ukinuti. Iza toga treba svim silama nastojati, da povećamo produkciju i na taj način više izvozimo nego li uvozimo. Ukratko, valja ukloniti sve ostale uzroke pada naše valute, koje smo nabrojili te iskreno poraditi na tome, da se razbistri naša unutrašnja politička situacija, e da se cela narodna energija upotrebi na procvat našega ekonomsko-socijalnoga života.

A. Š.

Naši dopisi

Zlariu, 7. III. 1922.

Prekjučer je bila održana protestna skupština protiv memoranduma „Hrv. bloka“. Uz jednodušno osuđuje i prezir blokaških izdajničkih makinacija, bila je jednoglasno prihvaćena i odasлана predjedniku skupštine ova rezolucija:

„Sakupljeno pučanstvo varoši Zlariu, najodlučnije protestuje protiv izdajničkog spltkarenja vođa, hrv. bloka“ te traži da se potpisivači hrv. memoranduma najstrože kazne“.

Opć. upravitelj:

Iz Stankovca: Dne 25 II vjenčao se naš mjesecanin, vrijedni zagovaratelj, naše D. S. Rade Miletić sa dražesnom gospođicom Šimom Čabov.

Na prigodnoj svečanosti, skupilo se Kr. 360 u fond prvog u Ravnim kotarima, Sokolskog društva osnovanog u Stankovcu.

Čestitamo mladencim!

Sokol.

**Svaki Jugoslaven mora biti član
JUGOSLAV. MATICE**

GRADSKJE VIJESTI

Jubilej. Na 7. ov. mj. navršilo se 40 godina, što je u Beogradu proglašena junačka Srbija kraljevinom. Tom prilikom Akademija Nauka u Beogradu održala je svečanu sjednicu.

Proslava 72. godišnjice. U utorak 7. ov. mj. predsjednik bratske nam Čehoslovačke republike g. T. G. Masaryk slavio je 72. godišnjicu svojega rođenja. I naš list pridružuje se srdačnim čestitkama cjekupnog našeg naroda, jer je veliki Masaryk ponos i slava čitavog slavenstva, veliki prijatelj Jugoslavije. Živio!

Za ratnu siročad. Društvo za zaštitu djece i mladeži obznanjuje sve roditelje i skrbnike djece i mladeži u Šibeniku, da će po naredbi Ministarstva za socijalnu politiku, razdavati cipele, bječve i tkanina za odijelo svoj ratnoj siročadi u Šibeniku.

Razdaja će se obaviti u ženskoj građanskoj skoli — prvi kat, u nedjelju 12. ov. mj. od 10—12 sati prije podne.

Zabava. Ženska Nar. Zadruga na opću želju građanstva, ponovila je prošle nedjelje krasnu dječju zabavu, na koju je pohrlilo mnoštvo roditelja sa svojom djecom. Dok i ovom prigodom hvalimo taj rad zadruga, željeti je i istaći da ženska zadruga svim silama poradi ne samo priređivanjem zabava, već da svoj rad prenese i na polju prosvjete i humanitarnosti, jer je to u Šibeniku i nužno i potrebno.

Porota. Opći interes u gradu pobuđuje razprava protiv Iva Crnkovića, Šime Vidasa pok. Lovre i Šime Vidasa Ivina iz Novalje optuženih što bi u noći 26—27 Jula prošle godine umorili oružnika Andriju Smoljanovića.

Razprava je počela u srijedu te je čitav dan bio izcerpljen preslušavanjem optuženika. Predsjeđa savjetnik Ratimir Katić.

Po kazivanju samih optuženika ovaj žalosni i teški učin sastajao bi u glavnom u slijedećem. Ladom optuženog Vidasa u rečenoj noći imao bi Crnković prokriomčariti blago u Italiju. Pok. Smoljanović je slučajno tu nabasao i opazivši, o čemu se radi, ušao u lađu i naložio optuženicima da s lađom i blagom idu u Novalju. Po kazivanju optuženika Vidasa tom bi prigodom bio optuženik Crnković na svaki način pa i velikim mitom nagovarao oružnika da odustane od tog naloga, ali mu to nije uspelo, jer je pok. oružnik ne samo odbio takove ponude već je oštro korio optuženike da takove poslove poduzimlje na korist neprijatelja. Videći optuženici da to nagovaranje ne donosi uspjeha, da spriječe polazak barke u Novalje bio bi jedan od njih otvorio čep na dnu lađe i pustio tim vodu, koja je počela prodirati. Na to bi bio oružnik naredio da se odmah ide kraju. Kada je lađa dospjela na kraj prvi bi se bio iskrcao Crnković a po tom oružnik Smoljanović i dok bi optuženici Vidasi izagnavali blago iz lađe, Crnković bi bio napao

oružnika udarivši ga nečim u glavu, Vidasi bi po tom pod silom ozbiljne prijete sa strane Crkovića bili skupa s njim uzeli još živa oružnika, doveli do lađe vezali za sidro i bacili u more da mu ne bi bilo traga. Optužnik Crković pak drugčije prikazuje događaj prebacujući potčinjenje onog gadnog umorstva na optužene Vidase.

Rasprava traje već treći dan pa se pravorijek očekuje za sutra.

Sokol. Kako predviđesmo ples Sokolskog Društva uspio je sjajno. Građanstvo se listom odazvalo i tako pokazalo, koliko voli ovo agilno i radišno društvo svoje. Članstvo a i plesni odbor izvršio je tačno svoj zadatak, te Sokol se može uistinu ponositi. Sada se u društvu na svu paru vrše pripreme za svesokolski slet u Ljubljani, kamo će društvo također brojno poći, da na najpozvanijem mjestu dade vidljiv dokaz svog rada.

Sve sekcije Sokola rade; tako će pročelnik prosvjetne sekcije prof. B. Marčić držati u subotu u 20 sati spomen slovo o prvom starešini Jugoslavenskog Sokolskog Saveza d.r. Ivanu Oraženu.

Diletansko-dramatska sekcija počinje u nedjelju dne 12 o. mj. u 20 sati sa svojim predstavama. Prva na red je „doktor Müller“ u 3 dijela. Za vrijeme predstava će svirati veliki sokolski orkestar.

Muzična sekcija priređuje 25 o. mj. prvi svoj veliki koncert pod ravnanjem maestra Gotovca.

Preporučamo građanstvu, da po hadanjem zabava prinese, koliko može, eda se naš Sokol tako podigne da bude prednjačio svima.

Kleveta. Pod ovim naslovom donosi splitski „Život“ zasluženi odgovor klerikalnoj štampi u Splitu koja furtimaškim metodama i besavjesnim opadanjima svaljuje krivnju na ministra Dr. Krstelja radi ishrane Dalmacije. Dr. Krstelju ne treba naše odbrane, jer je njegov rad otvorena knjiga, ali kad smo pri tome, mi u Šibeniku možemo svijesno tvrditi, jer smo upućeni, da se upravo Dr. Krstelj svojski zauzima da spriječi avet gladi koja prijete Dalmaciji. Klevete i uvrijede razlozi su klerikalne štampe, a vrijeme će reći svoju.

Zulum talijana. Zadnjih su dana zadarski talijani nakon uličnih demonstracija protiv Jugoslavena, provalili u naš konsulat, te polupali vrata i razbili pokućstvo konsulata. Priređene su demonstracije protiv naše države, a da pobješnjela rulja nije bila zapriječena od talij, vlasti. — Poslije razbojničke akcije na Rijeci i demonstracija u raznim gradovima Italije, mi očekujemo od naše vlade što energičniji istup, jer proračunana izazivanja Italije prelaze svaku mjeru i granicu. Ako se Tripolitanci znadijahu odvati talijanskim kaporetasima, zar će Jugoslaveni ko kratka jagnjad dalje trpiti svakodnevne zulume odgovornih i neodgovornih komedijasa prekomorskog osvajača?

Kavana na poljani. Privremeno je, zatvorena radi popravaka, te će biti kroz najkraće vrijeme preuređena.

Šibenik za Masaryka. Naša je općina upravila konsulat u Splitu ovaj brzojav: „Izvolite saopćiti predsjedniku Vaše Republike genijalnom dszavniku i uzornom patrioti D.r. Tomi Masaryku, da se ova općina na ime cijelog svog pučanstva pridružuje zan snim čestitkama svega slavenstva i cijelog civilizovanog svijeta prilikom njegovog 72. rođendana. Živio Predsjednik D.r. Masaryk.

Na prolasku. Naš čuveni — mladi grafički umjetnik gosp. Kirin iz tužne Istre, bio je predjučer na prolasku kroz naš grad, Iz Zagreba krenuo je u Split, kamo će se baviti raznim umjetničkim priredbama za doček našega Kralja.

Lična vijest. Komandir državne policije g. kapetan B. Čurković stigao je u naš grad, da za nekoliko dan zamjeni komesara državne policije g. Carevića.

11. pešadijski puk „Kara-Gjorgja“ slaviće svoju slavu 19 marta 1922 kao uspomenu na dan ustanaka pod Kara-Gjorgjem godine 1804. Sećenje kolata u 10 časova, a po podne vojničko veselje sa naročitim programom na poljani Kralja Petra u Splitu.

Popis otoke. Usljed naredbe Komande Šibeničkog Vojnog Okruga od 23. veljače 1922. br. 206 imaju se sastaviti spiskovi vlasnika stoke, vozova i pribora.

Ti se spiskovi imaju sastaviti najdulje do 15. aprila ove godine. Upozoruju se vlasnici stoke, vozova i pribora da se ovo popisivanje provodi, kako je gori spomenuto, po naređenju Vojničke vlasti i da ti popisi služe isključivo samo vojničkoj vlasti u svrhu očevidnosti, te da s tim popisivanjem nije ni najmanje skopčano nikakvo oduzimanje blaga ni vozova niti odmjerenje ikakva namešta.

Preporučuje se zanimanim vlasnicima, da s najvećom predusretljivošću budu pri ruci odaslanicima, koji će popis izvršivati, da ne potpadnu pod posljedice kaznenih propisa vojničkih zakona.

Tko se ne bi slučajno htio odazvati da dade podatke potrebne za popisivanje, bit će prijavljen i prisilno predveden da obsluži svoju dužnost.

Za ovo popisivanje odregjeno je vrijeme od 9 do konca tekućeg mjeseca. Tačan dan kad će popisivanje početi u pojedinom selu bit će zanimanicima objavljen od glavarara.

Našim čitateljima. Neka se ne čude naši čitatelji, ako u našem listu ne nađu nikakova odgovora na namjerna izazivanja stanovite mjesne štampe.

O uzvaru vina. Lijepo i praktično predavao je konobarski nadzornik g. Ivon o uzvaru vina, u sokolskim prostorijama. Prisutni vinogradari pomnjom su slušali predavanje. Takova i slična predavanja imala bi se češće upriličiti, a na vinogradarima je da se što brojnije odazovu i time znatno okoriste.

Novo trgovačke tvrtke u Šibeniku: Prva dalmatinska tvornica prediva i tkala Paska Rora i dr. sjedište Šibenik.

„Promet“ V. Jvodić-Drezga-Mirković-Margetić, trgovina na veliko kupovinom i prodajom žitarica i svih ostalih zemaljskih proizvoda, kolonijalne i svake druge robe.

Andeo Matačić i drugovi, vođenje trgovina sa svakovrsnim građevnim materijalom.

Ivan Žaja pok. Spire, trgovina koža.

Krste Margetić filijala Šibenik, agenturni i komisionalni posao sa kolonijalom i manufakturnom robom. Glavni stan Zagreb.

Lewy i Bonači, prodaja rukotvorina i sitničarije.

Ivan Čičin Šain, prodaja rukotvorina uopće.

Gradska knjižnica. Ova znamenita kulturna ustanova otvara se 13. ov. mj. a potanje upute dava knjižara Babić. Knjižica je ustanova, koja nam otvara oči, stri osjećaje i probuduje nas da osjetimo i vidimo, da smo potpani Jugoslaveni, a Jugoslavija i jugoslavenstvo, to je naša zavjetna misao. Zato preporučamo našem građanstvu, da se okoristi knjižnicom, koja ima da služi općoj obrazovanosti.

Kino Edison. Vlasnici Kino Edison uređise nove prostorije u ulici sv. Frane tik na raskrižju sa glavnom ulicom.

Kino već radi.

Veliki Koncert „Sokolskog društva“. Muški zbor i orkestar „Sokolskog Društva“ pod upravom svog društvenog dirigenta glazbenika Jakova Gotovca prirediti će koncertom ovoga mjeseca veliki vokalni-instrumentalni koncert. Na programu su birana djela svjetskih kompozitora: Beethovena, Haydna, Masseneta, Borodina, Maniuszka, a jugoslavenskih kompozitora zborovi Lisinskoga, Hatze-a, Dobronića, Gotovca i jugoslavenske narodne pjesme. Potanji program, te dan i mjesto koncerta, objavit ćemo naknadno. Uprava

Priopćeno. U svezi s interpelacijom u „Narodnoj Straži“ od 4/2, članak u „Slobodnoj Tribuni“ od 2/3 potpisana direkcija saopćuje, da čeka već od mjesec dana zaiskikanu istražnu komisiju, koja bi imala razviditi da li zaoba u pogledu lošeg plaćanja radnika siveričkog rudnika i surovog postupanja s njima odgovara istini ili ne. Toj komisiji, ona se nada, da će se pridružiti izvjestitelji uredništva obaju imenovanih listova, da im se tako pruži prigoda iznijeti protokolarno svoje prigovore pa da će i stranke: pučka, radikalna, demokratska i zemljoradnička u nju poslati po jednog svog odaslanika e da kasnije ovi obavjeste javnost o istinitom stanju radnika siveričkog rudnika.

U Siveriću, 8. marča 1922.

Ing. Kramer
Direktor rudnika „Monte Promina“

Vlastnik i izdavalac: DR. V. SMOLČIĆ
Odgovorni urednik: DR. ČEDOMIL MEDINI.
Tisak grafičkog zavoda E. VITALIANI.

„Sijeno i djeteline, vlastiti proizvod, odprema franco vagon Drniš ili moje magazine, uz najniže dnevne cijene, dok zaliha traje kod posjednika Dušana Miovića Drniš.“

Zemljoradnici!

Upotrebljavajte domaći proizvod, koji je bez sumnje bolji nego tudjinski, umjetni gnoj („Superfosfat“), koji djeluje brzo svakoj biljki i pospešuje porast.

Isto gnojivo u zajamčenoj je kakvoći, jer sadržaje cirka 16% u vodi topive fosforne kiseline.

Proizvadža i razašilje kojemudrago količine umjetnog gnoja 98 99%, iz svoje tvornice u Koprivnici (Hrvatska): „DANICA“ D. D. za kemičke proizvode, a za potanje obavjesti i naručbe obratiti se zastupniku: za Dalmaciju: JOSIPU JADRONJA — ŠIBENIK.

Traže se pouzdani i savjestni sakupljači naručaba, kojima će biti priznata dobra provizija.

Unajmljuje se zgodne prostorije za magaze u varoši kod poljane zgodan pristup kolima. Adresa kod uredništva.

Ili sada ili nigda

pruža se prigoda kupiti novi kajić od dvije godine, dug 4 m. i 70 cent. ugodan za luksus, osobito za ljetne šetnje, ribolov, zgodan za pretvoriti ga u motor, imade svu armiču potrebnu za jedrenje, feral sa citilenom i sve potrebno za ribolov. Obratiti se kod trgovca **MATE ŽURIĆ - Betina.**

Suho meso svinjsko po želji krto ili sa slaninom 5 kg. za 80 dinara, poštom franko uz pouzeće razašilje.

JOSIP DUHAČ PAKRAC
Slavonija

Kupujemo svaku količinu lovorovog lišća u vrećama ili balama, fob dalmatinska luka, prodaja kroz mart i april. Ponude molimo slati uz oznaku najniže cijene na

Braća Makale - Šibenik

Tvrđka utemeljena 1906.

JOSIP JADRONJA

ŠIBENIK :-: (DALMACIJA)

agenturni, komisionalni, otpremnički i pomorski posao,
poveljeni trgovačko-pomorski mešetar.

Brzjavni: Agentur Jadronja - Šibenik. Telef. Interurb. br. 3.

Zastupstvo i skladište najboljih eksportnih tvrđka i tvornica; sve kolonijalne robe, pšeničnog brašna boljeg domaćeg mlina, kao i mekinja, kukuruza, zobi itd. — Likera, Siropa, finih vina i šampanjca. — Izravni uvoz iz inozemstva: sira Parmizana i Ementhalera, te Estrata konzerve pomidora, Mortadele, Ruskog originalnog čaja, Modre galice, sumpora itd. — Sardine u ulju i u bačvicama slane srdjele najveće dalmatinske tvornice. — Karbid tvornice Jajce (Bosna) koji sadržaje 200—300 litara acetilena, mnogo korisniji nego dalmatinski te prema tomu mnogo jeftiniji pri uporabi. Nadalje je čist i daje krasno jednolično svjetlo, bez ikakvog neugodnog mirisa. — Petroulje u sanducima i bačvama izvrstno rafinirano. — Domaće rafinerije, benzin i mineralna ulja svih vrsta najfinije rafinirano, oksigen u tehničke, medicinske i znanstvene svrhe, kiselina za akumulatore.

Uzorci, ponude i razjašnjenja na zahtjev badava i franco. — Prima se naručbe svakovrsnih pečata i tabla uz tvorničke cijene.

Zastupstvo za špeditorske poslove u svim većim mjestima cijelog svijeta.

Stigao nam je

ORIGINALNI GRČKI KAMEN

ZA

MLINOVE I MLINSKE INDUSTRIJE

NAJBOLJI I NAJPRIKLADNIJI

Rasprodaje:

Nikola Dragišić - Skradin
Gjuro Vojvodić - Knin

Glavno skladište kod
BRAĆA MAKALE
ŠIBENIK

Solidno! - Ukusno! - Jeftino!

Zastupstvo i ekskluzivna prodaja Zagrebačke tvornice cipela d. d. za Šibenik i sjevernu Dalmaciju.

SREČKO BOGIĆ :-: ŠIBENIK

44. GLAVNA ULICA 44.

En gros et en detail.

JADRANSKA BANKA a. d. :-: BEOGRAD

Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb, Beč, Trst, Opatija, Zadar. New-York: Frank Sakser State Bank.

SLAVENSKA BANKA d. d. :-: ZAGREB

prije NARODNA BANKA

PODRUŽNICA ŠIBENIK :-: CENTRALA ZAGREB Ilica, br. 7.

Uplaćena glavica K 100.000.000. - Pričuva K 30.000.000.

Ulošci preko K 250.000.000.—.

PODRUŽNICE: Beograd, Brod n/S., Bjelovar, Dubrovnik, Osijek, Sombor, Sušak, Šabac, Vršac.

Ispostava: MOŃOŠTOR.

AFILIJACIJE: Jugoslavenska industrijska banka, Split. — Bankhaus Milan Robert Aleksander, Wien I., Augustinerstrasse 8. — Balkan-Bank R. T., Budimpešta.

AGENCIJA: Buenos Aires, Rosario de Sta Fé (Argentina). ZASTUPSTVA: Lima (Peru), La Paz, Oruro (Bolivia), Antofogasta, Valparaiso, Punta Arenas, Santiago (Chile); Rio de Janeiro (Brazilija), Montevideo (Uruguay).

Prima uloške

na knjižice i tekući račun uz najpovoljnije uvjete, te obavlja sve bankovne transakcije najkulantnije.